

zofice, de asemenea ; *Gaițele*, această bijuterie psihologică, radiografie a unor mentalități, nici ea. Politicul presupune, creдем, ca în textul dramatic să existe raporturile individului nu numai cu societatea, ci și cu instituțiile ei, încercarea sa de a se afirma, chiar și împotriva acestora, așa cum încearcă, tragic, eroii din piesa lui Ibsen, *Stilpii societății*.

3 Un alt punct de vedere simplificator este cel care confundă protestul vag, nedefinit, împotriva alienării, cu o atitudine politică precisă ; de pildă, nimic din construcția celor mai multe piese ale teatrului absurdului nu legitimează o asemenea asimilare, căci adresa lor politică n-ar putea fi niciodată găsită, pentru că este programatic ignorată de autori. Atunci cînd regia a găsit, cu ingeniozitate, implicații politice în *Troilus și Cresida*, lucrul era, totuși, posibil, chiar dacă unora li s-a părut forțat ; dar, dacă se caută cheia politică a unor texte care și-au propus și au reușit să fie apolitice, pentru că sînt anistorice, nu are sens să le atribuim intenții pe care nu le au. Se va spune, poate, că a critica alienarea, stereotipizarea, uniformizarea atitudinilor reprezintă, totuși, în ultimă instanță, o viziune politică asupra universului ; dar, dacă acest univers este văzut în afara oricăror parametri istorici, ca un dat etern al condi-

ției umane, nesigur, chiar și așa, lipsa oricărei precizări de timp și de spațiu sau măcar a sugerării acestor coordonate poate, la rigoare, transforma aceste texte în subiecte de meditație interesante, dar greu de descifrat.

4 Se consideră, uneori, că prezența politicului duce în mod inevitabil la valoarea artistică, ceea ce a deschis, din păcate, drumul către scenele teatrelor, precum și către televiziune, unor texte lipsite de har sau ascunzînd, sub o verbozitate găunoasă, toamăi lipsa oricărui sens social. Simpla prezență a unor teme sau idei care ne sînt dragi și care fac parte din concepția noastră despre lume nu este suficientă ca un text să devină piesă și spectacol. Pentru a se umple anumite lacune tematice, însă, apar în repertorii — din cauza unei exigențe scăzute — piese slabe sau prea puțin convingătoare artisticește, care lasă să se piardă o idee generoasă, într-o construcție, în bună măsură, artificială.

Lista prejudecăților și a erorilor ar putea continua, toate ogîndînd, de fapt, același mod greșit de înțelegere a relației politică-artă, relație în care primul termen este înțeleș ca un factor exterior, conjunctural, și nu ca o determinantă, ca o componentă a valorii spectacolului însuși.

„Rampa”, acum 50 de ani

Februarie 1928

● De la Paris, sosește Maria Ventura, pentru reprezentații extraordinare la Teatrul Național. Va juca și în piesele românești Meșterul Manole de Octavian Goga și Pavilionul cu umbre de Gib Mihăescu. „Îndeplinesc una din vechile mele dorințe” — îi declară lui Ioan Massoff societara Comediei Franceze. În piesele amintite, precum și în Fedra de Racine și în Lorenzaccio de Musset, va avea parteneri de seamă : C. I. Nottara, Romuald Bulfinski, G. Calboreanu, N. Bălțățeanu, Marioara Zimniceanu, Maria Mohor. ● Agepsina Macri pleacă în turneu, însoțită de numeroși actori de la Național. În repertoriu, Păpușile de Pierre Wolf și, desigur, Prometeu de Victor Eftimiu. Toaletele sînt

comandate la Paris. Turneul cuprinde aproape 40 de localități. Sosirea Mariei Ventura să fie pricina ? ● Noul director al Naționalului ieșean, poetul Mihail Codreanu, declară presei, cu energie : „Natural, domnilor, voi avea în vedere, în primul loc, repertoriul original. De altfel, acestea sînt cerințele unui Teatru Național”. ● Camaradereste. „Rampa” salută apariția celebrelor „Bilete de panagal” argheziene. „Papanagalul sparge cu ciocul ochelarii neputinței intelectuale, decorate cu medalii critice și diplome alambicate în stil” — se entuziasmează Bomulus Dianu. ● Lumea ride Din toată inima, fericită că Tănase „o zice”, ca unul născut în zodia porcului. Craiovenii îl ovaționează pe marele actor, în aceste două reviste.

● Amurgul unei stele : N. Leonard. Printul operetei, grav bolnav, joacă, totuși, alături de Marilena Bodescu, în Lampagiul de seară. Un turneu epuizant, prin Oltenia și Banat, prilejuiește cîntecul de lebedă. ● Opera Română este amenințată cu... evacuarea. Proprietarul „Teatrului Liric” introduce din nou acțiune împotriva urgisitului ansamblu. ● Agatha Birescu dă o reprezentație extraordinară, la Iași, cu Sapho de Grillparzer. Actrița s-a convins, spune cronicarul, de „sărbătoarea ce o aduce în sufletele ieșenilor, ori de cite ori apare în luminile rampei”. ● Intors dintr-un turneu triumfal prin țară, cu Omul cu mîrtoaga, G. Ciprian lasă să se strecoare în gazetă întimplări din călătorie. Bunăoară, la Odobești, trupa a participat la „un banchet monstru”, care — să-l credem pe dragul nenea Gogu — „a devenit memorabil”.

I. N.